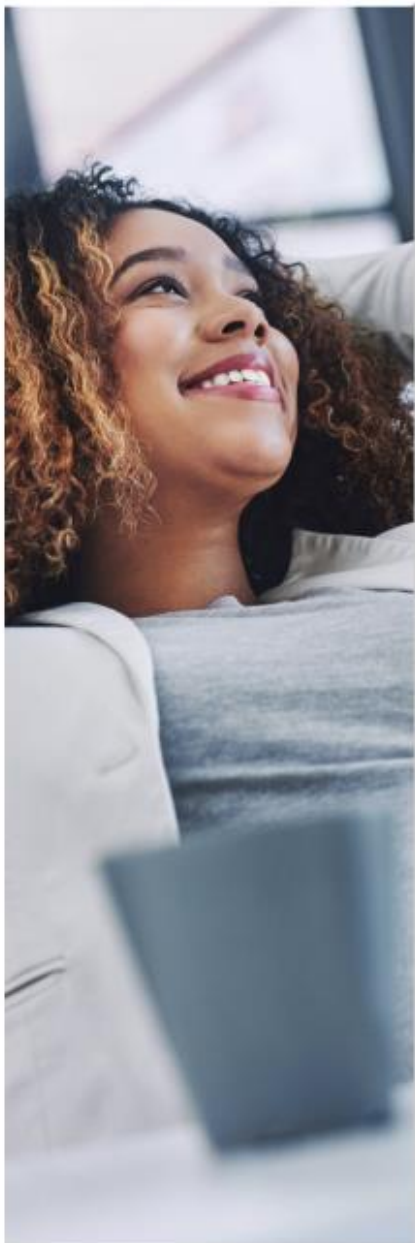

Accountantsverslag 2019

Waterschap Vallei en Veluwe

7 april 2020

Aan de leden van het algemeen bestuur van
Waterschap Vallei en Veluwe
Postbus 4142
7320 AC APELDOORN

Behandeld door: A. van Dijk RA
Ons kenmerk: 1015342-2019-2/AVD
Datum: 6 april 2020

Betreft: Accountantsverslag 2019

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2019 van Waterschap Vallei en Veluwe aan. Onze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 16 september 2019. Dit verslag gaat in op onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2019.

Dit accountantsverslag en de daarin opgenomen bevindingen zijn op 1 april 2020 in concept besproken met de heer B.J. van Vreeswijk, portefeuillehouder financiën, mevrouw L. Dennenberg, directeur, mevrouw S.I. Kroeze, strategisch adviseur financiën / concerncontroller en de heer M.H.M. Thijssen RA, teamleider financiën. Op 20 april 2020 hopen wij dit verslag te bespreken met de commissie FBA van het waterschap.

Twentelaan 5

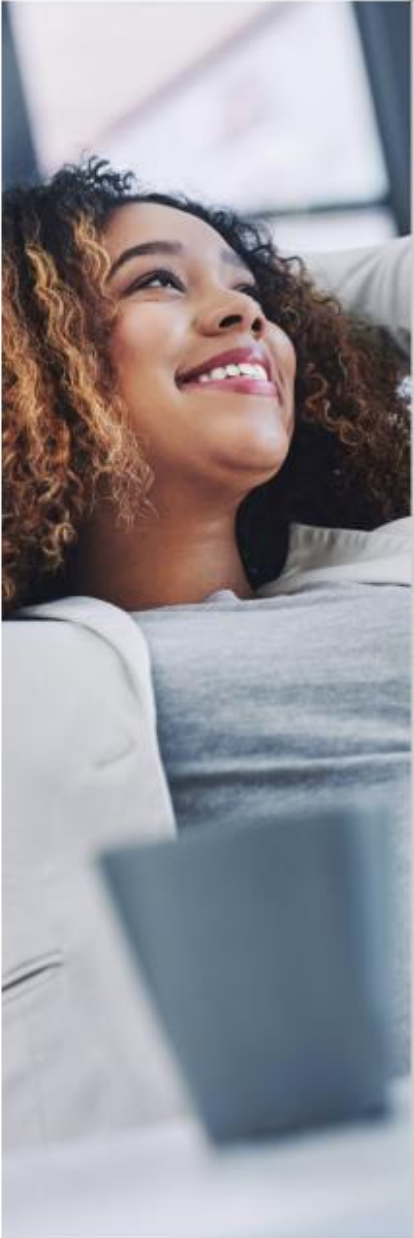
7609 RE Almelo

Postbus 206

7600 AE Almelo

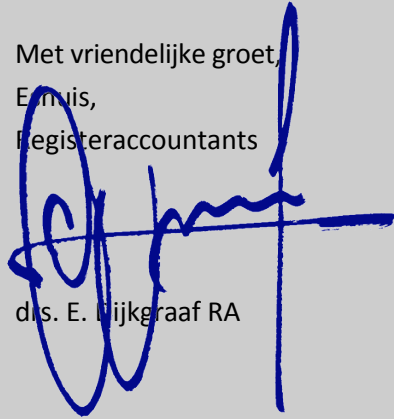
Tel. 088-500 95 00

E-mail info@eshuis.com

Wij bedanken de medewerkers van het waterschap voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden.

Met vriendelijke groet,
Eshuis,
Registeraccountants

d.s. E. Dijkgraaf RA

Inhoudsopgave

1. Bestuurlijke samenvatting
2. Bevindingen jaarrekening
3. Bevindingen rechtmatigheid
4. Financiële positie
5. Rekening van baten en lasten
6. Bijlagen

1. Bestuurlijke samenvatting

- Wij geven bij de jaarrekening 2019 van het Waterschap Vallei en Veluwe (hierna WSVV) een goedkeurende controleverklaring, zowel op het gebied van getrouwheid als van rechtmatigheid. Ons oordeel op gebied van rechtmatigheid heeft ook betrekking op de WNT-verantwoording die in de jaarrekening is opgenomen.
- Met betrekking tot de rechtmatigheid merken wij nog het volgende op: De lasten van het programma Veiligheid zijn € 1,35 miljoen hoger dan begroot. Dit betreft vooral een hogere bijdrage aan het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). De lasten van het programma Waterketen zijn € 1,85 miljoen hoger dan begroot. De reden van deze overschrijding is divers, o.a. een niet geraamde voorziening op de aan BECH verstrekte lening. Tegenover de hogere lasten op deze twee programma's staan hogere belastingopbrengsten (in totaal ca. € 3,0 miljoen). Ook zijn de lasten op de overige programma's lager dan begroot. De overschrijdingen worden in de jaarstukken toereikend toegelicht. Deze passen daarmee binnen het beleid en tellen niet mee in het oordeel van de accountant over de rechtmatigheid.
- Het resultaat over 2019 is duidelijk hoger dan in de BURAP van uit werd gegaan, € 1,6 miljoen voordelig in de jaarrekening tegen € 2,7 miljoen nadelig in de BURAP. Oorspronkelijk was een nadelig saldo van ca. € 6 miljoen begroot. De voornaamste oorzaken van het hogere resultaat zijn toegelicht in paragraaf 5.3 van de jaarstukken 2019. Ook voor de geraamde investeringen hebben in 2019 forse bijstellingen plaatsgevonden. Het bruto investeringsbedrag in de oorspronkelijke begroting bedroeg € 46,7 miljoen, in de BURAP is dit bijgesteld naar € 31,8 miljoen, de jaarrekening geeft een werkelijk investeringsniveau van € 29,8 miljoen weer. In de programmaverantwoording is een uitgebreide toelichting opgenomen op de verschillen tussen het investeringsniveau in de BURAP en de jaarrekening 2019. In de door ons uitgebrachte management letter 2019 geven wij met betrekking tot de tussentijdse financiële rapportages het volgende advies: Gezien de omvang van de verschillen en de mate van fluctuatie daarin blijft het naar onze mening van wezenlijk belang om de ontwikkelingen te blijven monitoren en hierover frequent te rapporteren op elk niveau binnen uw waterschap.

- De benodigde weerstandscapaciteit is per ultimo 2019 op basis van een nieuwe risicoanalyse en reken methode berekend op € 7,16 miljoen. Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt € 11,08 miljoen, exclusief de tariefseglisatiereserve van € 15,15 miljoen. De weerstandsratio komt hiermee voor watersysteembeheer uit op vrijwel 2, wat conform uw normstelling als ‘uitstekend’ kwalificeert. Voor zuiveringsbeheer bedraagt de ratio 1,4, conform de ondergrens van de interne norm. In de begroting 2019 werd de benodigde weerstandscapaciteit voor WSVV als totaal nog berekend op € 2,55 miljoen.
- Wij concluderen dat de interne beheersing bij WSVV van voldoende niveau is. Niet alleen is er sprake van voldoende functiescheiding en interne controles in de processen, daarboven worden op de belangrijkste financiële processen ook onafhankelijke rechtmatigheidscontroles uitgevoerd (de zogenaamde verbijzonderde interne controle ofwel VIC). De bevindingen naar aanleiding van de interim-controle zijn opgenomen in de managementletter 2019, die op 22 november 2019 in definitieve vorm is uitgebracht aan het dagelijks bestuur en besproken met de directie en enkele financiële medewerkers.

2. Bevindingen jaarrekening

2.1 (Im)materiële vaste activa

Een waterschap is een kapitaalintensief bedrijf. Dat weerspiegelt zich in de balans waar de posten (im)materiële vaste activa (ultimo 2019 € 288 miljoen) en langlopende schulden (ultimo 2019 € 227 miljoen) in het oog springen. Voor een kapitaalintensieve organisatie als waterschap Vallei en Veluwe is het van belang dat er een adequaat activerings- en afschrijvingsbeleid is.

Mede omdat de controle over 2019 onze eerste controle van uw waterschap is hebben wij extra aandacht gegeven aan de wijze waarop het waterschap omgaat met activering en afschrijving van investeringen. Hierbij leggen wij een relatie met de gemiddelde afschrijvingstermijnen die in waterschapsland worden gehanteerd.

Met betrekking tot de bijdragen aan het HWBP onderscheidt WSVV de bijdragen tot en met 2012 en de bijdragen uit de periode daarna. De eerste categorie is geactiveerd onder de immateriële vaste activa en wordt in 35 jaar afgeschreven. De bijdragen vanaf 2013 worden rechtstreeks ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht. Dit is in lijn met de voorkeursmethode van de Unie van Waterschappen. De meerderheid van de waterschappen brengt inmiddels de jaarlijkse bijdragen ten laste van de exploitatie.

De afschrijvingstermijnen van WSVV met betrekking tot de materiële vaste activa liggen in lijn met de termijnen die andere waterschappen gemiddeld hanteren. Wij signaleren geen grote afwijkingen. De investeringen in waterkeringen schrijft WSVV in 35 jaar af, dat ligt boven het gemiddelde van de andere waterschappen (30 jaar). Anderzijds zijn de waterkeringen met een boekwaarde van iets meer dan € 13 miljoen ultimo 2019 geen grote post in het geheel van de activa.

3. Bevindingen rechtmatigheid

3.1 Begrotingsrechtmatigheid

Met betrekking tot de rechtmatigheid merken wij nog het volgende op:

- De lasten van het programma Veiligheid zijn € 1,35 miljoen hoger dan begroot. Dit betreft vooral een hogere bijdrage aan het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).
- De lasten van het programma Waterketen zijn € 1,85 miljoen hoger dan begroot. De reden van deze overschrijding is divers, o.a. een niet geraamde voorziening op de aan BECH verstrekte lening.

Tegenover de hogere lasten op deze twee programma's staan hogere belastingopbrengsten (in totaal ca. € 3,0 miljoen). Ook zijn de lasten op de overige programma's lager dan begroot. De overschrijdingen worden in de jaarrekening op hoofdlijnen toereikend toegelicht. Deze passen daarmee binnen het beleid en tellen niet mee in het oordeel van de accountant over de rechtmatigheid.

Overschrijdingen > € 0,2 miljoen op verstrekte investeringskredieten over 2019 dienen nog door het algemeen bestuur te worden vastgesteld, evenals beschikbaarstelling van kredieten tot een maximum van € 2 miljoen bruto per project voor projecten die niet in de begroting zijn opgenomen. Eén en ander overeenkomstig artikel 9, lid d resp. c. van de organisatieverordening Waterschap Vallei en Veluwe 2013. Deze gegevens (elk tweemaal) zijn vermeld in de adviesnota d.d. 25 maart 2020 aan het college van d&h, alsmede in de BURAP die in 2019 is uitgebracht. Ze zijn echter niet in de jaarrekening 2019 van WSVV (in de toelichting op de balans) vermeld.

Aanbestedingen

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden op de naleving van rechtmatigheid hebben wij geen onrechtmatigheden vastgesteld die van materieel belang zouden kunnen zijn.

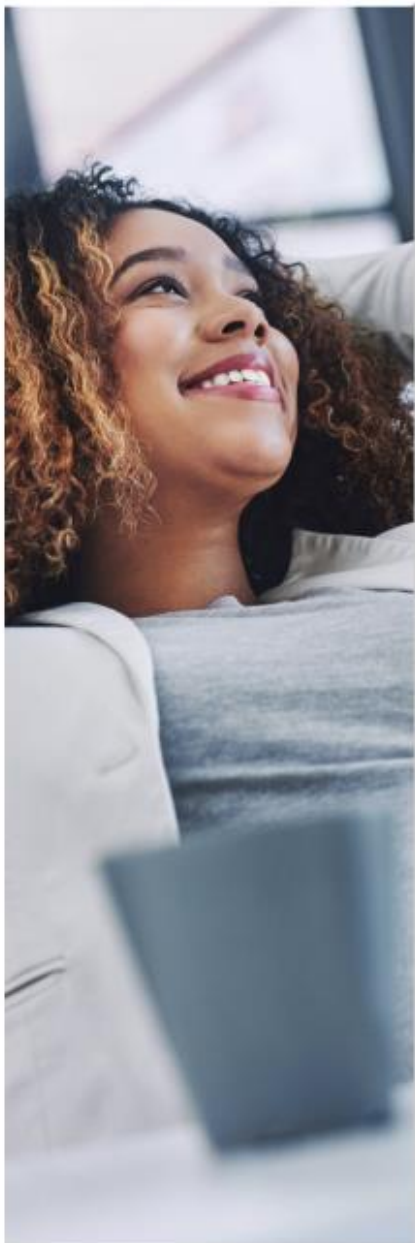

Desondanks is uit de door uw waterschap verrichte interne controle (die mede object vormde van onze controle) naar voren gekomen dat de totale onrechtmatigheid inzake Europese aanbestedingen over 2019 € 433.000 bedraagt. Het betreft een tweetal gevallen van (langdurige) inhuur van personeel. De inschatting is dat de onrechtmatigheid ook in 2020 beperkt zal blijven vanwege de binnen WSVV verscherpte aandacht voor de (Europese) aanbestedingsregels. Omdat de geconstateerde onrechtmatigheden ruimschoots onder onze goedkeuringstolerantie blijven hebben deze geen impact op de strekking van onze verklaring ten aanzien van de rechtmatigheid.

3.2 Rechtmatigheidsverklaring

Rechtmatigheid is voor een publieke organisatie als WSVV van essentieel belang. Externe accountants geven zowel een getrouwheid- als rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening van waterschappen, provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen af. Als gevolg van een wetswijziging zal dit voor provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen vanaf boekjaar 2021 veranderen en dient het college c.q. het bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening af te geven. De rechtmatigheidsverantwoording van het college dan wel het bestuur wordt dan onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant. De verantwoordelijkheid verschuift van de accountant naar het college c.q. het bestuur. Het is te verwachten dat dit over enige tijd ook voor waterschappen het geval zal worden. Omdat bij WSVV al uitgebreide rechtmatigheidscontroles worden uitgevoerd, gaan wij ervan uit dat de impact hiervan goed behapbaar zal zijn. Zodra er meer duidelijkheid bestaat stellen wij voor om samen met de directie en het college van dijkgraaf en heemraden te overleggen over de aanpak die dan nodig is, zodat u en wij niet voor onnodige verrassingen komen te staan.

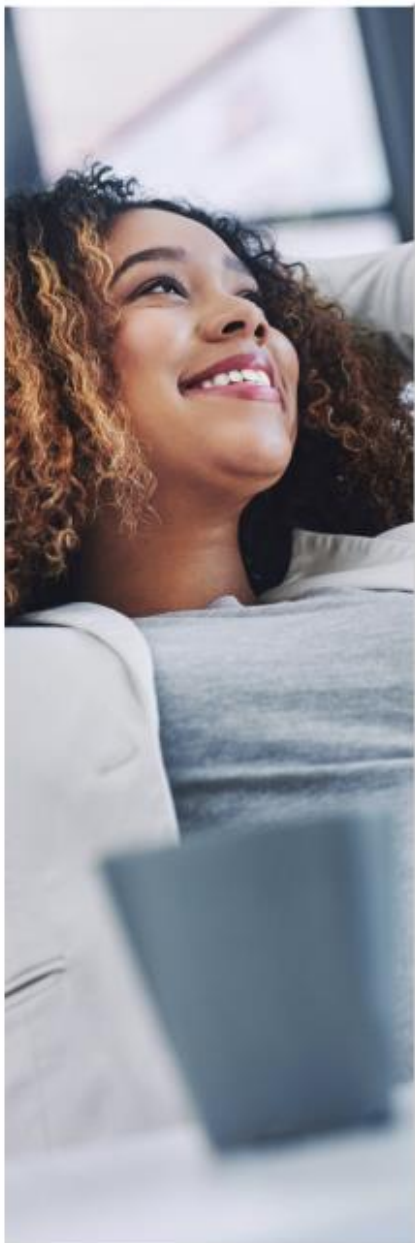

4. Financiële positie

Het balanstotaal nam af van € 335,5 miljoen ultimo 2018 naar € 320,7 miljoen ultimo 2019. Het geïnvesteerde vermogen daalde met ca. € 10 miljoen, terwijl de langlopende leningen met ruim € 25 miljoen afnamen. De algemene reserve (na resultaatbestemming) neemt toe van € 10,6 miljoen naar € 11,1 miljoen, terwijl de bestemmingsreserves na resultaatbestemming toenamen met ruim € 1,1 miljoen. De solvabiliteit ging als gevolg daarvan enigszins omhoog van 8,52 % naar 9,43 %.

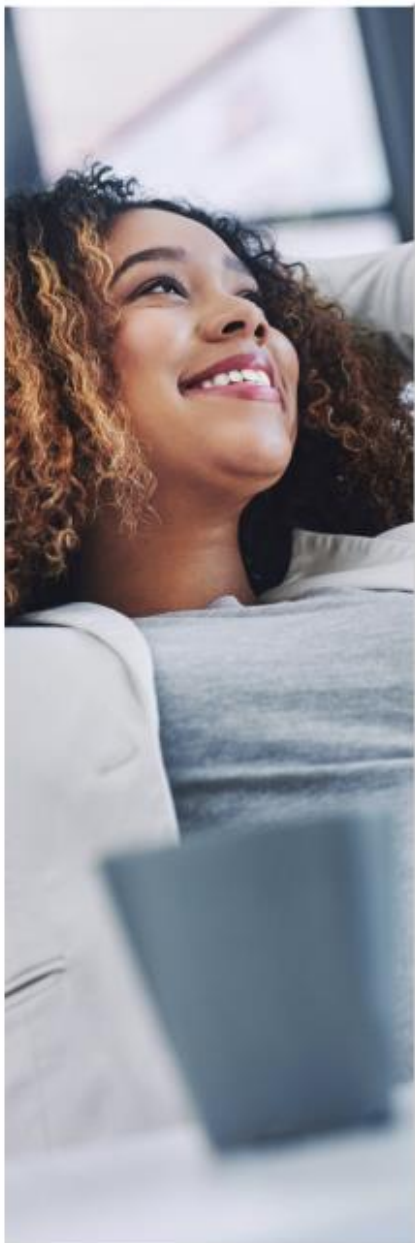
In het jaarverslag, paragraaf 4.5 Weerstandsvermogen is een uiteenzetting gegeven van de beschikbare weerstandscapaciteit ten opzichte van de benodigde weerstandscapaciteit, gerelateerd aan uw financiële positie. De benodigde weerstandscapaciteit is per ultimo 2019 op basis van een nieuwe risicoanalyse en reken methode berekend op € 7,16 miljoen. Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt € 11,08 miljoen exclusief de tariefseglisatie reserve van € 15,15 miljoen. De weerstandsratio komt hiermee voor watersysteembeheer uit op vrijwel 2, wat conform uw normstelling als 'uitstekend' kwalificeert. Voor zuiveringsbeheer bedraagt de ratio exact 1,4, conform de ondergrens voor de interne norm. In de begroting 2019 werd de benodigde weerstandscapaciteit voor WSVV als totaal nog berekend op € 2,55 miljoen.

Bij de berekening van de weerstandsratio blijven de bestemmingsreserves tariefseglisatie buiten beschouwing. In de achterliggende jaren blijken deze reserves zoals uit navolgende tabel blijkt per saldo toe in plaats van af te nemen:

Jaar	Tariefseglisatie WSB (in €)	Tariefseglisatie ZB (in €)
2016	1.540.000	12.129.000
2017	3.064.000	11.629.000
2018	4.224.000	10.069.000
2019	5.941.000	9.677.000

In paragraaf 4.4.4 van de jaarstukken is vermeld dat de tariefseglisatiereserves in de planperiode worden afgebouwd waarbij WSVV streeft naar een evenwicht tussen kosten en opbrengsten aan het einde van de planperiode.

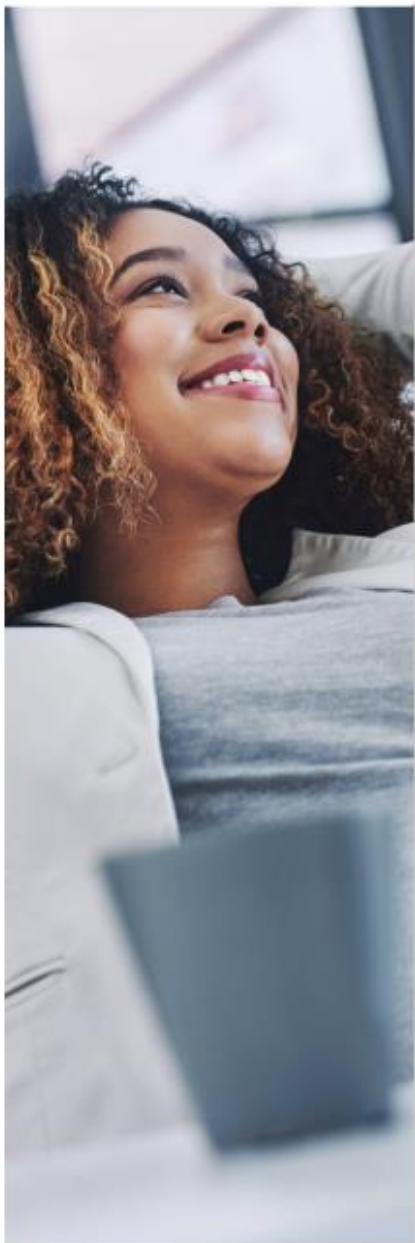

5. Rekening van baten en lasten

5.1 Algemeen

Het exploitatieresultaat over 2019 bedraagt € 1,63 miljoen voordelig. Ten opzichte van de BURAP over de periode januari t/m juni 2019 (€ 2,69 miljoen nadelig) is het werkelijke resultaat ca. € 4,32 miljoen hoger. In de jaarrekening worden de verschillen toegelicht. In onderstaande tabel hebben wij de belangrijkste oorzaken samengevat.

Kosten-/opbrengstensoort	Bedragen x € 1 miljoen
Personeelslasten	
Lagere personeelslasten	1,3 V
Lagere kosten inhuur derden	0,6 V
Kosten goederen en diensten van derden	
Lagere bijdrage aan GBLT	0,7 V
Lagere onderhoudskosten bedrijfsvoering (m.n. ICT)	0,6 V
Lagere onderhoudskosten waterkeringen en watersysteem	0,7 V
Hogere energiekosten zuiveren en hogere energiebelasting	0,5 N
Bijdragen aan derden	
Hogere solidariteitsbijdrage 2019 HWBP	1,3 N
Overige hogere bijdragen (per saldo)	0,5 N
Toevoegingen aan voorzieningen	
Extra dotatie aan voorziening pensioenverplichtingen (voormalig) d&h	0,6 N
Voorziening lening BECH	0,7 N
Vrijval deel begrote voorziening voor personeel (SPP)	0,2 V

Kosten-/opbrengstensoort	Bedragen x € 1 miljoen
Financiële baten	
Treffen voorziening voor oninbaarheid rentevordering BECH	0,5 N
Opbrengsten goederen en diensten aan derden	
Opbrengst verkoop diverse percelen Eemdijk en verkochte gronden i.v.m. beleidsharmonisatie	0,2 V
Hogere opbrengsten terug geleverde elektra door meer energieopwekking SEA en 5 ^e WKK Apeldoorn	0,2 V
Overige hogere opbrengsten per saldo	0,2 V
Bijdragen van derden	
Diverse hogere bijdragen van derden	0,4 V
Waterschapsbelastingen	
Hogere netto opbrengst waterschapsbelastingen watersysteembeheer	0,8 V
Hogere netto opbrengst waterschapsbelastingen zuiveringsbeheer	2,2 V
Restpost	
Diverse kleine verschillen	0,3 V
Hoger resultaat t.o.v. BURAP	4,3 V

6. Bijlagen

Bijlage 1: Gecorrigeerde en niet-gecorrigeerde controleverschillen resp. fouten en onzekerheden in de controle (x € 1.000)

Wij hebben de volgende controleverschillen geconstateerd:

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag in €
Overige rechtmatigheidsfouten	433.000

Dit bedrag blijft binnen de tolerantiegrenzen zoals vermeld in bijlage 2.

Gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag in €
Reclassificatie credit bedragen in stand debiteuren: kortlopende vorderingen en overlopende passiva	+ 237.000
Reclassificatie te ontvangen en te betalen BTW: overlopende activa en overlopende passiva	- 462.000
Reclassificatie te vorderen en te betalen subsidie SDE: overlopende activa en overlopende passiva	- 255.000

Bijlage 2: Controleaanpak en materialiteit

Controleaanpak en uitvoering controle

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met de door ons voorgenomen controleaanpak. Dat houdt in dat wij onze controle voor een groot deel gegevensgericht hebben uitgevoerd. In het vorige hoofdstuk hebben wij vermeld wat de kernpunten uit onze controle zijn geweest. In het volgende hoofdstuk brengen wij onze bevindingen onder uw aandacht.

Onze controleaanpak is onder andere gebaseerd op een adequate risicoanalyse. Wij hebben enkele gesprekken met ambtelijk medewerkers gevoerd over de binnen WSVV intern toegepaste risicoanalyse, het werkprogramma en de aanpak van de te verrichten verbijzonderde interne controlewerkzaamheden.

Goedkeurings- en rapporteringstolerantie

Het algemeen bestuur bepaalt de goedkeuringstolerantie die de accountant bij zijn controle van de jaarrekening dient te hanteren. Normaliter wordt hiervoor de richtlijn op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) aangehouden, zo ook door WSVV in het Controleprotocol d.d. 22 februari 2013, dat van toepassing is voor de jaarrekeningen van WSVV vanaf 2013.

Op grond van de jaarrekening 2019 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten 1% van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, dat is afgerond € 1,51 miljoen en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, dat is afgerond € 4,53 miljoen. Wordt deze goedkeuringstolerantie niet overschreden, dan kan een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven. De goedkeuringstolerantie is een kwantitatieve maatstaf. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. De rapporteringstolerantie is door het algemeen bestuur bepaald op een absoluut bedrag van € 250.000, zowel voor fouten als voor onzekerheden.